

Mas o Corral de Palaci

Rajadell

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Serra de Palomes. SO del terme
Emplaçament	Camí de dalt que surt de Valldòria en direcció al mas Palomes, a uns 2,5 Km de Valldòria
Alçada:	750

Coordenades:

Latitud:	41.70379
Longitud:	1.67032
UTM Est (X):	389369
UTM Nord (Y):	4617743

Classificació

Número de fitxa	08178 - 95
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani
Segle	XIX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	En ruïnes
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad: 08177A00900021
Autoria de la fitxa	PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-21
Data de registre de la fitxa:	dv., 05/02/2021 - 01:00

Descripció

Corral en ruïnes, per a guardar el ramat, que podria ser l'única resta d'un antic mas, documentat com a Mas Palasi. al. De la casa, situada en una posició més elevada, només en queden algunes parets semi-derruïdes i carreus escampats per terra en una bona àrea. El corral, separat de la casa, es conserva més sencer, amb totes les façanes dempeus i sense la teulada, que era de dues aigües. És una construcció de planta rectangular d'una sola planta. Tenia el portal mirant a llevant i una altra porta, tapiada, orientada al sud. A la part de baix de totes les parets s'obren finestretes d'una sola esqueixada o espitlleres.

Observacions:

Als mapes, Corral de Palaci. Cal Palaci o Palasi per Molins (2020:269). Ubicada a la serra de Palomes, al costat de ponent del torrent de Valldòria, i al camí de Valldòria en direcció al mas Palomes. El mas Palaci és a uns 2,5 Km de Valldòria, junt a una gran balma. El paisatge de l'entorn és erm, on creix la vegetació espontània

El corral es va cremar en el gran incendi de 1980 i ara queden les quatre parets i les bigues carbonitzades a l'interior.

Molt a prop del mas hi ha la balma de Palaci, que segurament degué aprofitar-se en tasques del mas: guardar bestiar, etc.

A la llinda a la porta del corral de la façana nord es llegeixen unes dates gravades: 1864/1897.

Durant la realització del mapa, no s'ha pogut accedir al bé. La descripció i les fotografies corresponen a Piñero PEP 1993 (foto 1 i 2) i a Molins (2020: 269-70) (fotos 3)

Història

Per la llinda a la porta del corral de la façana nord (que té gravades les dates 1864/1897), podríem datar l'edifici a la segona meitat del segle XIX. Però el corral pertanyia a una casa, que s'aixecava molt a prop, que tenim documentada des del segle XVII.

Segons Molins (2020:269-70), el 1699 Bernat d'Eimeric i Cruïlles, senyor del terme, va donar permís a Josep Tatger, l'amo de Vallòria, per edificar una casa en una peça gran de terra coneguda com el Pla de la Balma. Es podria tractar del Mas Palaci. El 1741 Josep Tatger Casajuana, net de l'anterior, per tal de satisfer un deute, va vendre a gràcia a Jeroni Fontanet de Sant Mateu "la masia dita Palasi de la serra de Vallòria". Els tractes eren que el comprador podia fer tres collites de cereal a les quintanes pagant la cinquena a l'amo. Els raïms eren tots per al comprador, així com els aglans recollits a la pineda, des del pla fins al termenal de Palomes (Castellfollit). També podia treure del bosc de llenya i vendre-la. Al final del testament que Josep Tatger va fer el 1741, va reconèixer un deute a Jeroni Fontanet de Sant Mateu a compte de les despeses que aquest s'havia gastat en obres i millores a la "masia Palasi de la serra de Vallòria".

A l'Arxiu de la Corona d'Aragó es conserva un document de 1742 amb el títol "Causa de Gerónimo Fontanet, labrador de Rajadell, corregimiento de Manresa, contra Juan Parserissas, bayle del mismo lugar" (1742; Codi Ref: ES.08019.ACA//ACA,REAL AUDIENCIA, Pleitos civiles,30641). Tracta del "desocupo del manso llamado Pallassí de la Serra de Valldoria, situado en la villa de Rajadell"

Tornant a Molins (2020:269-70), la següent notícia de la masia es de 1805, quan es cita Melció Grau, masover de Palaci. A les llistes de compliment pasqual entre 1837 i 1842 hi surten les persones que hi habitaven, que eren Miquel Casals i la seva muller Maria. Segons la mateixa font, el 1844 el masover era Martí Gamisans, mentre que una rectificació del padró de 1864 esmenta que de la casa n'han marxat cinc persones amb destinació a Grevalosa i ha entrat Joan Pons Reixach i la seva família, de Castellfollit. En les llistes posteriors Palaci no figura entre les cases habitades. Les restes de la casa Palaci encara eren visibles el 1919, perquè quan es va cartografiar la zona la hi van fer constar.

Bibliografia

MOLINS, Ernest (2020). Cases i Masos de Rajadell (I). Ajuntament de Rajadell. Pp 269-70
Web Pares, el portal dels arxius espanyols. <http://pares.culturaydeporte.gob.es/inicio.html>

